

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Pfv.V.20.579/2025/3.

A tanács tagjai: Dr. Puskás Péter a tanács elnöke

Dr. Varga Edit előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Gyarmathy Judit bíró

Dr. Suba Ildikó bíró

A felperes: név1

cím1

A felperes képviselője:

Ügyvédi Iroda

cím2

ügyintéző: Dr. Sasvári Attila ügyvéd)

Az alperes: név2

cím3

Az alperes képviselője:

Dr. Szupuka Gabriella ügyvéd

cím4

Az ügy tárgya: ajándékozási szerződés érvénytelensége, végrendelet érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:

Balassagyarmati Törvényszék

21.Pf.20.256/2024/31. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

Balassagyarmati Járásbíróság
9.P.20.687/2021/71. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

Megállapítja, hogy a felperes 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték visszatérítését igényelheti.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A per előzményei

[1] A felperes édesanyja a közjegyző által 2018. július 12-én készített okirattal – a saját részére holtig tartó haszonélvezeti jog egyidejű alapításával – az alperesnek ajándékozta a perbeli ingatlant. A közjegyző által 2019. november 28-án készített okiratban úgy végrendelkezett, hogy teljes ingó és ingatlan vagyonát kizárólag az alperes örökölje; a felperest és a perben nem álló másik gyermekét az örökségből kizárta, ez utóbbi gyermekét az öröklésből kitagadta.

[2] A felperes által indított gondnokság alá helyezés iránti perben a ... Járásbíróság 1.P.20.643/2019/22. számú ítéletével a felperes édesanyját cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezte, a másodfokú eljárásban bekövetkezett halála miatt azonban a ... Törvényszék 2.Pf.20.086/2024/4. számú végzésével a járásbíróság végzését hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette. Az elsőfokú eljárásban kirendelt szakértő szakvéleménye szerint a felperes édesanyjának az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan és teljes körűen hiányzott.

[3] A Sz. Rendőrkapitányság előtt folyamatban volt .../282/2019.bü. szám alatt indult eljárásban kirendelt szakértő megállapította, hogy a felperes édesanyja 2018. évtől nem rendelkezett az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[4] A felperes keresetében az ajándékozási szerződés és a végrendelet semmisségének megállapítását kérte. A semmisséget az édesanyja belátási képességének a jognyilatkozatok megtételekor fennállt hiányára alapította, másodlagosan az ajándékozási szerződés és a végrendelet jóerkölcsbe ütközésére hivatkozott.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete

[6] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, megállapította, hogy a perrel kapcsolatban felmerült költségeiket a felek maguk viselik. Az ítélete indokolásában rámutatott arra, hogy mivel a perben támadott jognyilatkozatok megtételekor a felperes édesanyja nem állt gondnokság alatt, ezért azt kellett vizsgálni, hogy a jognyilatkozatok megtételekor belátási képessége ténylegesen fennállt-e. A perben kirendelt szakértő szakvéleményében kifejtette, hogy az ajándékozási szerződés és a végrendelet elkészítésekor a felperes édesanyjának megállapítható volt a szellemi leépülése, azonban akaratát mindkét okirat létrejöttekor képes volt kifejezni. Az elsőfokú bíróság értékelte a tanúvallomásokat is, köztük a jognyilatkozatokat írásba foglaló közjegyzőket is, valamint azt, hogy az ajándékozás tényét a felperes édesanyja mind a gondnokság alá helyezési eljárásban, mind a büntetőeljárásban a kirendelt szakértők előtt elismerte. Az ingatlan tulajdonjogának átruházása holtig tartó haszonélvezet fenntartása mellett történt, amit a bíróság megfontolt, ésszerű döntésként értékelt. A végrendelet kapcsán hangsúlyozottan vette figyelembe, hogy a felperes édesanyja különbséget tett két gyermeke között, az egyes ingóságokat, illetve festményeket cím és alkotó szerint, emlékezetből, tételesen megnevezte. E körülményeket úgy értékelte, hogy az „következetes döntést és végig gondolást mutat”. A belátási képesség vizsgálata körében a szakértő véleményén túl a korábbi eljárásokban keletkezett szakértői véleményeket is figyelembe vette, továbbá értékelte az orvosi iratokat, a közjegyzők nyilatkozatát és a felperes édesanyjának a 2019. október 8-i rendőrségi meghallgatáson rögzített előadását is. Kiemelte, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a belátási képesség jognyilatkozat tételekor fennállt teljes hiányát. A felperes által felajánlott további bizonyítékok – különösen a Messenger üzenetek tartalma – csak annak bizonyítékául szolgáltak, hogy a felperes édesanyjának „belátási képessége fennálltát kétségesse tegye” bizonyos időszakokban. A kifejtetteken túl sem az ajándékozási szerződés, sem a végrendelet jóerkölcsebe ütközése nem igazolódott, ugyanis semmilyen adat nem merült fel arra vonatkozóan, hogy az alperes a jognyilatkozatok megtételére csalárd módon vette rá a felperes édesanyját. Kiemelte: az sem volt bizonyított, hogy az alperes fizetett alkalmazott volt. Értékelte még az elsőfokú bíróság a felperes édesanyjának az alperessel, valamint a felperessel és családjával fennálló kapcsolatát, találkozásaik rendszerességét, kapcsolatuk mélységét. A DVD-n szereplő videofelvételt mellőzte a bizonyítékok közül a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:48. § (1) bekezdése alapján; ugyanakkor megjegyezte azt is, hogy annak azért nincs jelentősége, mert a 6 perces felvétel önmagában nem bizonyítja a belátási képesség teljes hiányát.

[7] A felperes és az alperes fellebbezései folytán eljárás másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a perköltség tekintetében megváltoztatta: kötelezte a felperest „540.000 forint + ÁFA” összegű elsőfokú perköltség megfizetésére, egyebekben helybenhagyta az elsőfokú határozatot a felperes „297.000 forint + ÁFA” összegű másodfokú perköltség megfizetésére kötelezése mellett. Ítélete indokolásában rámutatott, hogy a másodfokú eljárásban a szakértő a DVD felvételt megismerte, szakvéleményét fenntartotta. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a szakértő a teljes peranyagot, a más eljárásokban készült szakértői véleményeket is vizsgálta, azokra hivatkozott is a szakvéleményében. Kiemelte: nem volt ellentmondás a szakvélemények között, hiszen a gondnokság alá helyezés iránti és a büntetőeljárásban is a felperes édesanyjának általános állapotát vizsgálták, míg a jelen perben a jognyilatkozatok megtételekor fennálló belátási képességét. Összességében a per érdemét érintően megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen rögzítette, a szükséges bizonyítást – a DVD per anyagává tételén kívül – lefolytatta és a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelve helyes döntést hozott.

A felülvizsgálati kérelem

[8] A jogerős ítélet ellen a felperes – egyazon beadványban 600.000 forint felülvizsgálati eljárási illeték megfizetése mellett – felülvizsgálati és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő. Felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte, a pertárgy értékét 5. 000.000 forintban jelölve meg.

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[9] A felülvizsgálat engedélyezését a felperes a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés *a*) pont első fordulata, valamint a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján kérte, jogszabálysértésként a Pp. 279. §-át jelölte meg. Kérte a Kúriától, hogy a beadvány felülvizsgálati kérelemre vonatkozó részében részletesen kifejtett indokokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem részének tekintse, a felülvizsgálat engedélyezése iránti érveit pedig „összefoglaló jelleggel” sorolta fel.

[10] A Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezés körében a Kúria Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítéletére, és a Pfv.20.507/2022/5. számú ítéletére hivatkozott. Álláspontját három részben összefoglalva arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet eltér a Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítélet [46] és [49] bekezdésében kifejtettektől, mert orvosszakértői kompetenciába tartozó kérdésben foglalt állást akkor, amikor „akként fogalmaz, hogy a felperes édesanyjának szellemi hanyatlásának foka, illetve rosszabbodásának mértéke, különösen az utóbbi években irreleváns kérdés a tárgyi jogvita elbírálásának a szempontjából”. Másrészt azt állította, hogy a jogerős ítélet eltér a Pfv.20.507/2022/5. számú ítélet [49] bekezdésében és a Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítéletének [51]-[52] bekezdésében kifejtettektől. Az eltérést abban jelölte meg, hogy míg a hivatkozott kúriai határozatok szerint szakkérdésben az orvosszakértő rendelkezik a szükséges szakértelemmel, „az érintett személy” kívülág felé tanúsított viselkedésének megítélése szakkérdés, abban a kérdésben a közjegyző nem foglalhat állást. Ehhez képest a másodfokú bíróság ítélete alapjául fogadta el a jelen perben kirendelt szakértő megállapítását, miszerint az ügyben eljáró közjegyzők szakmai kompetenciával rendelkeztek a felperes édesanyja belátási képességének megítélése tárgyában. Hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet a Pfv.20.507/2022/5. számú ítélet [43] bekezdésében és a Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítélet [43]-[44] bekezdésében kifejtettektől is eltér, előadva, hogy a gondnokság alá helyezési perben és a büntetőeljárásban kirendelt szakértő véleményéhez képest a jelen perben véleményt adó szakértő megállapításait úgy fogadta el aggálytalannak a másodfokú bíróság, hogy az előző kettővel kapcsolatban felmerült ellentmondásokat nem kísérelte meg feloldani, a bizonyítékokat tévesen, helytelenül értékelte. Hangsúlyozta, hogy iratellenes a megállapítás, miszerint a jelen perben kirendelt szakértő a teljes iratanyagot megvizsgálta, a DVD-n található üzenetváltásokat, hangfelvételeket, képet ugyanis nem vizsgálta.

A Kúria jogi indokai

[11] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem alapos.

[12] A Pp. 412. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálat kizártságának a Pp. 408. §-a szerinti eseteiben a felülvizsgálati kérelemhez csatolni kell a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet, amelyre az ennek megfelelő illetéket kell leróni.

[13] A Pp. 412. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem és a felülvizsgálati kérelem önálló, eltérő funkciójú kérelmek, a Pp. önállóan szabályozza a benyújtás helyét és határidejét [Pp. 410. § (1) bekezdése és Pp. 412. § (1) bekezdése], valamint a beadványok szükséges tartalmát [Pp. 410. § (2) bekezdése és Pp. 413.§ (1) bekezdése], azzal, hogy a kérelmek célja, tartalma is eltérő: az engedélyezés iránti kérelemben a félnek azt kell alátámasztania, hogy a felülvizsgálat engedélyezésének oka [Pp. 409. § (2) bekezdés] fennáll, a felülvizsgálati kérelemben pedig a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegét kell igazolnia.

[14] A két kérelem egy beadványba is belefoglalható, ez esetben viszont azokat szerkezetileg el kell különíteni: a felülvizsgálati kérelemre a Pp. 413. § (1) bekezdése, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemre pedig a Pp. 410. § (2) bekezdése az irányadó, azzal, hogy mindkét résznek önállóan is tartalmaznia kell a rá vonatkozó kötelező tartalmi elemeket (Kúria Pfv.VI.20.764/2020/3. megjelent: BH 2020.366.).

[15] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem kötelező tartalmi elemeiről a Pp. 410. § (2) bekezdés *a) – c)* pontja akként rendelkezik, hogy bármelyik tartalmi kellék hiánya a Pp. 410. § (4) bekezdése értelmében önmagában megalapozza a kérelem érdemi vizsgálat nélkül történő visszautasítását, illetve kizárja az adott engedélyezési ok érdemi vizsgálatát (Kúria Pfv.VI.20.057/2020/2., Pfv.VII.21.288/2023/2.).

[16] A Pp. 410. § (2) bekezdés *c)* pont *ca)* alpont első fordulata szerint meg kell jelölni az engedélyezést megalapozó okokat, amelyek a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében indokolják a felülvizsgálat engedélyezését.

[17] A Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pont első fordulata alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében akkor engedélyezi a felülvizsgálatot, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi vagy a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy az elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A fél az engedélyezés alapjául szolgáló határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni, azzal, hogy első fokon jogerőre emelkedett határozatra nem hivatkozhat (Kúria Pfv.IV.20.723/2022/2., Pfv.I.20.307/2021/2.).

[18] A Pp. 410. § (3) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 413. § (4) bekezdése alapján tartalmi hiányosság esetén hiánypótlásra nincs mód.

[19] Az adott esetben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem a joggyakorlat egységének biztosítására vonatkozó részében érdemben nem volt vizsgálható, a felperes ugyanis nem jelölte meg azokat a másodfokon jogerőre emelkedett határozatokat, amelyek alapján értékelhető lenne az egységes joggyakorlat hiánya. A felperes azt sem indokolta, hogy miért tartja valószínűnek a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének veszélyét.

[20] A Kúria kiemeli, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nélkülözhetetlen tartalmi eleme valamennyi engedélyezési ok esetén a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű

jogkérdés megjelölése [Kúria Pfv.21.323/2022/2. (megjelent: BH2023. 71.)]. A felülvizsgálat engedélyezése körében elvi jelentőségű jogkérdésnek az a jogkérdés minősül, amely egy jogszabály rendelkezésének értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával és az ahhoz kapcsolódó esetleges jogkövetkezményekkel függ össze.

[21] A Kúria a Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítélet [46] és [49] bekezdéseiben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek (a továbbiakban: régi Pp.) a tényállás megállapítására és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó előírásával [206. § (1) bekezdése] és a szakértő alkalmazására vonatkozó [rég. Pp. 177. § (1) bekezdése] előírásával kapcsolatban kifejtette, hogy a bíróság az általa aggályosnak minősített szakvélemény helyett szakkérdésben nem foglalhat állást. Ehhez képest a jogerős ítélet indokolása [13]-[14] pontjából is kitűnik, hogy a másodfokú bíróság jelen perben kifejezetten a szakvélemény alapján hozta meg határozatát, és a szakértő a szakvélemény elkészítésekor a más eljárásokban kirendelt szakértői álláspontokat is figyelembe vette. A felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárásban előzetesen azt kellene megállapítania a Kúriának, hogy a jogerős ítélet alapjául szolgáló szakvélemény aggályos volt, ez a kérdés azonban meghaladja a felülvizsgálat engedélyezésének kereteit (Kúria Gfv.30.536/2022/2.) és a felülvizsgálat érdemére tartozik.

[22] A felperesnek a Pfv.20.507/2022/5. számú ítélete [49] bekezdésével és a Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítélet [51]-[52] bekezdéseivel kapcsolatban előadott érvei azért nem vizsgálhatók érdemben, mert a két határozat hivatkozott bekezdéseiben a Kúria az egyedi ügyekben felmerült bizonyítékokat értékelte, elvi jelentőségű jogkérdésben nem foglalt állást.

[23] A Pfv.20.507/2022/5. számú ítélet [43] bekezdésével és a Pfv.20.873/2023/5. számú közbenső ítélet [43]-[44] bekezdésével összefüggésben kifejtett engedélyezési indokokkal az egyedi tényálláshoz kötötten támadta a felperes a jogerős ítéletet; állítása szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékokat helytelenül mérlegelte, tévesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy a jelen perben kirendelt szakvélemény nem ellentétes a más eljárásokban kirendelt szakvéleményekkel, a perbeli szakvéleményt aggálytalannak fogadta el, és a DVD-n található egyes bizonyítékokra vonatkozóan az indokolás iratellenességére is hivatkozott. A felperes ezen érvelésével szemben a Kúria hangsúlyozza, hogy a bizonyítékok értékelése nem a felülvizsgálat engedélyezése, hanem az érdemi felülvizsgálat körében vizsgálható (Kúria Gfv.30.536/2022/2.).

[24] A kifejtettek alapján a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta, mivel az engedélyezési kérelem a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontja tekintetében tartalmi hiányos volt, a Pp. 409. § (3) bekezdését illetően pedig a felülvizsgálat érdemére tartozó mérlegelést kifogásolta.

[25] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetéke az 5.000.000 forint felülvizsgálattal vitatott értékre figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (2a) bekezdés *a)* pontja alapján 100.000 forint. A felperes megfizetett 600.000 forint eljárási illeték és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemre fizetendő illeték különbözetét, 500.000 forintot az Itv. 80. § (1) bekezdés *i)* pontja alapján az illetékes állami adóhatóságtól visszaigényelheti. Erről az Itv. 81. § (2) bekezdése alapján a Kúria határozatának megküldésével az elsőfokú bíróság értesíti az adóhatóságot.

[26] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja kizárja.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, dr. Suba Ildikó s.k. bíró

Sz.Sz.

A kiadmány hiteléül:
bírószági ügyintéző